

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE”-NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11–13. Telefon: József 6–70

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is

Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének május hó 24-én tartott együttes nagygyűlése.

A nagygyűlés a szokott keretben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Közteleki palotájának dísztermében folyt le nagy és díszes közönség jelenlétében.

A nagygyűlésnek ezúttal első ízben kiváló jelentőséget adott az a körülmény, hogy a szövetséges egyesületek kiküldött képviselőinek sorából megjelentek illető egyesületüknek tevékenységéről nemcsak röviden számot adtak, hanem előadásukat az ügyre vonatkozó reflexiókkal is kísérték.

A felszólalók, úgymint Marosi József, az esztergomi állatvédő egyesület érdemes elnöke, Sipos A. Gyula, a kassai kereskedelmi és iparkamara elnöke, a kassai állatvédő egyesület képviselője, főtitisztelendő Marosi Arnold, főgymn. tanár, a székesfehérvári madár- és állatvédő egyesület titkára, Göttmann Ede, a celledömölki állatvédő egyesület képviselője, Koncs Sándor polgári iskolai tanár, a miskolci állatvédő egyesület titkára, a közönségben nemcsak hogy élénk érdeklődést keltettek, de tetszést és ismételt tapsot arattak.

Igen nagyra értékeljük a vidéki állatvédő egyesületek képviselőinek ezen első ízben történt szereplését, melynek minél nagyobb mértékben való folytatását óhajtjuk a jövő nagygyűléseken abban a meggyőződésben, hogy az egyesületek képviselőinek hasonló felszólalásai nagyban elő fogják mozdítani azt a kívánatos célt, hogy az ország állat- és madárvédői egymással megismerkedjenek és az eltérő viszonyok iránt tájékozást és az egész országról átnézetet nyerjenek.

A gyűlés örvendetes eseménye volt, hogy a múlt évi gyűlés óta hét új egyesület alakult és csatlakozott az egyesülethez.

Az Országos Állatvédő Egyesület, mint az ország állatvédő egyesületeinek központja az állatvédelem ügyének előmozdítása körül kiváló érdemeket szerzett egyesületi vezetők és tisztviselők közül ezúttal is többeket tiszteleti tagjának választott, u. m.:

Dr. Gyurátz Ferencet, ág. ev. püspököt, a pápai állatvédő egyesület elnökét, aki nemcsak mint a szépen működő egyesületnek elnöke, szerzett érdeme-

ket, hanem megyéje papságához és tanítóságához intézett körleveleiben ismételve a legnagyobb melegséggel és rokonszenvvel ajánlotta az állatvédelem ügyét;

Göttmann Bódog alezredest, a celledömölki állatvédő egyesület elnökét, aki nehéz helyi körülmények közepette úgyszólván egyedül tartja működésben az egyesületet;

Ravasz István, Koncs Sándor és Gontza Miklós egyesületi titkárokat, akik kiváló buzgalommal és ügyszeretettel működnek egyesületeik és az ügy fejlesztése érdekében.

A nevezettek megválasztását a gyűlés osztatlan helyesléssel és lelkesedéssel kísérte.

A gyűlés lefolyásáról a következő részletes jelentést adjuk.

Jelen voltak marosi Máday Izidor elnöke alatt Hauszmann Alajosné, Grimm Gusztávné, Grimm Gusztáv, dr. Stern Adolf alelnökök, Fodor Árpád főtitkár, Häsler Károly titkár, dr. Fülel Szántó Endre, Pálosi Ervin segédtitkárok, Koncs Sándor Miskolcra, Marosi Arnold Székesfehérvárról, Marosi József Esztergomból, Sipos A. Gyula Kassáról, Apáti Abt Clotilde, Gách Istvánné, Halenkovics Fanni, Kneiff Anna, özv. Kolozsváry Károlyné, Krizbay Mária, özv. Löw Károlyné, Maróthy Antónia, özv. Párfi Károlyné, báró Pongrácz Vincéné, özv. Simay Aladárné, özv. Szini Károlyné, Takács Regina, Baráth Zoltán, Feder Ferenc, Fein Dávid, Fenyvessy Adolf, Göttmann Ede, Koppély Géza, Kosinsky Viktor, Neuwald Illés, Pfeiffer Károly, Reiff Ágoston, gyalui Rosenberger Mór, Róth János, Ruzicska Ágoston, Szántó Endre, óvári Szeőke Béla, Szilasi Simon, kabai Tany József, özv. Treszler Károlyné, Vermes Géza stb. tagok, Faragó Jenő hírlapíró, Farkas Anna, Farkas Margitka, Maróthy Erzsébet, Müller Analise, Róth Jánosné, Simay Olga, Szabó Gyuláné, Cseley József, Horváth Dezső, Verbir Béla, Acs Illés, dr. Zeőke Antal stb. vendégek.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri az Országos Állatvédő Egyesület részéről Baráth Zoltánt és Kosinsky Viktor urakat, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége részéről Marosi József (Esztergom) és Sipos Gyula (Kassa) urakat.

A jegyzőkönyv vezetésére felkéri Pálosi Ervin s. titkár.

Elnök megnyitja a gyűlést s üdvözli a megjelenteket. Örömet fejezi ki azon, hogy dacára a gazdaságilag válságos évnek, amely nem kedvezett semminemű humanitárius tevékenység terjesztésének, legkevésbé az olyanoknak, amelyek még anyagi megterheléssel járnak: az állatvédő egyesületek megállották a helyüket.

S meglepéssel konstatálja, hogy az Országos Állatvédő Egyesületnek sikerült kivívni a földmívelési-, vallás- és közok-

tatásügyi miniszterek fokozott jóindulatát és támogatását, a főpapság rokonszenvét, a tanügyi hatóságok és a sajtó buzgó közreműködését propagandája javára.

Főtítkár bejelenti a múlt évi nagygyűlés óta a Magyarországi Állatvédő Egyesületekhez csatlakozott új egyesületeket.

1. Komáromi Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1913. június 14. 142 taggal. Kezdeményező Joó István. Díszelnökök: Darányi Ignác, Antal Gábor, Beóthy Zsolt, Kürthy István. Elnök: Ghyczy Dénes alispán, Domány János polgármester. Títkár: Szabó Gyula m. k. adótiszt.

2. Munkácsi Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1913. december 7. 70 taggal. Kezdeményező Ferstl Hugó. Védő: Papp Antal dr., g. k. püspök. Elnök: Kossey Elek g. k. főesperes. Títkár: Ferstl Hugó.

3. Szolnoki Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1913. december 19-én 70 taggal. Kezdeményező Csanády Aurél kir. gazd. felügyelő, Básthy Attila szerkesztő. Elnök: Winter András főgymn. tanár. Títkár: Marczell Ágoston tanár.

4. Gyulafehérvári Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1913. december 21-én 70 taggal. Kezdeményező Altmann Gyula m. kir. állatorvos. Védő: gr. Mailáth G. Károly erd. püspök. Elnök: dr. Roska Miklós polgármester. Títkár: Bodó Ferenc főgymn. tanár.

5. Vácsi Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1914. március 1-én 86 taggal. Kezdeményező Skála Ferenc m. kir. állatorvos. Védő: Csáky Károly gróf váci püspök. Elnök: Bárdos Ernő v. tanácsos. Títkár: Skála Ferencz.

6. Besztercze-Naszód vármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1914. március 25. kb. 300 taggal. Kezdeményező Székely Sándor m. kir. állatorvos. Védő: Fejérváry Jenő főispán. Elnök ugyanaz. Títkár: Kerecsi Géza áll. polg. isk. tanár.

7. Szentendrei Állat és Madárvédő Egyesület. Megalakult 1914. április 26-án 60 taggal. Kezdeményező dr. Simay Aladárné. Védő: Zubkovics György gör. kel. püspök. Elnök: dr. Antony Béla polgármester. Títkár: Mojics Péter v. jegyző.

A nagygyűlés a bejelentett egyesületeket a Szövetség kötelekébe egyhangulag befogadja és az elnöknek az új szövetséges társakat melegen üdvözlő szavait általános helyesléssel kíséri.

Főtítkár bejelenti a szövetségi egyesületek által bejelentett képviselőket:

Kassa: Sipos A. Gyula, Arányi Antal; Temesvár: R. Kovácsics Gyula, Steiner Ferenc; Sopron: Grimm Gusztáv, Monostori Károly; Kőszeg: Chernel István és neje; Szentgotthárd: Vargha Gábor dr.; Szeged: Lantos Béla, Pinkovits Ödön; Baja: báró Podmaniczky Endre; Kecskemét: Selymessy Ferenc, Koritsánszky János; Krassószörény vm.: Grimm Gusztáv; Pécs: Rech György, Róna Jenő; Esztergom vm.: Marosi József; Nyiregyháza: Meskó László dr.; Pozsony: Kovács Lajos dr.; Vasvár: Fodor Árpád; Celldömök: Göttmann Ede; Nagyvárad: Monostori Károly; Sáros vm.: Piller Kálmán, Pawlasz Julian; Hont vm.: dr. Dabis Antal; Pápa: dr. Saáry Tibor; Resiczabánya: dr. Siegescu József; Nagyszében: Cseley József; Miskolc: Koncs Sándor; Székesfehérvár: dr. Lauschmann Gyula, Marosi Arnold; Trencsén: Petrás Károly; Szentendre: dr. Simay Aladárné.

Elnök a nagygyűlés nevében szívélyesen üdvözlő a szövetséges egyesületek képviselőit.

Főtítkár felolvassa az Országos Állatvédő Egyesület működéséről szóló jelentését, melyből a következőket közöljük:

Ez alkalommal az Országos Állatvédő Egyesület 32-ik évéről számolok be, azon eseményekről, melyek a legutóbbi évi rendes közgyűlés 1913. évi május 25-ike óta történtek.

Régi gyakorlat alapján s mind újabb és újabb kedvvel dolgoztak a munkatársak. És jóllehet, a roppantul fölszaporodott munkával szemben anyagilag is, erőbelileg is gyengének éreztük magunkat, elnyertük a legmagasabb helyek elismerését, támogatását, pártfogását, kiváló nagy lelkek rokonérzését. E körülmények erőt öntöttek már-már csüggedő izmainkba, lemondó lelkünket felvillanyozták és egy jobb jövő hajnalhasadását engedték reménylenünk.

Országos állatvédelmünket kiválóképpen előmozdították a főtisztelendő egyházi hatóságok, elsősorban Csernoch János dr. hercegprímás úr, a földművelésügyi, vallás- és közoktatásügyi, belügyi magy. kir. miniszter urak, magy. kir. ornithologiai központ, tanker. kir. főigazgatók, királyi és egyházi tanfelügyelők, az egész országbeli sajtó.

Helyi állatvédelmünket pedig immár komolyan felkarolta a székesfőváros tanácsa és állandó segítségére méltatta a kiváló előzékenységű m. kir. államrendőrség főkapitánya és főparancsnoka.

Tavaly elhunyt nagy jótevőnk, Andrássy Dénes gróf hagyatékából 32,400 K-t már megkapott egyesületünk és körülbelül még egy ily összeget fogunk még kapni. Az elnökség hálás kegyelettel őrzi e nagy örökhatározó emléket.

Tavaly elhunyt alelnökünk, Osztóics Mihály, valamint dr. Kemény Dezső Varannón 1000—1000 K-t, özv. Kubinyi Kálmánné 600 K-t hagyományoztak egyesületünknek.

Az elmúlt évben a következő alapítványokat és adományokat kaptuk: elhunyt házastársa emlékére Kühnemann Viktor 500, Jónás Károly 200, özv. Miskó Józsefné 100 K-ás alapítványt tett; elhunyt öccse emlékére Káplány Gyula 50 K-t adott, hogy annak kamataiból a székesfehérvári ref. elemi iskola szegény tanulóit Gyermekeknaptárakat kapjanak; ezenkívül Stettner Dezsőné 100, özv. Miskó Józsefné 50 K-val, egészítette ki előbbi alapítványát; Prónay Józsefné, szül. Croy grófnő és Jakabffy István 100—100, Lánczy Leó 50 K-t ajándékozott.

Bizonny Emilnek az O. Á. V. E. javára tett végrendeletét az elsőfokú bíróság alaki okokból érvénytelennek ítélte, de egyesületünk felebezést adott be az ügyben.

Tagjaink sorából 27-en elhunytak és pedig a következők: Aigner Béla, Altmann I. József, Antos Károly, báró Babarcsi Schwarczer Ottó dr., Engel Károly, Értelmes Sándor, Fenkl Gyula, Haszmann János, id. Hindy Kálmán, Holczer Ede, Hübner Hermann, Hvitkó Alajos, König Lajos, Kubinyi Kálmánné, Marton Alajos, Morzsányi Károly, Miskó József, Obendorfer József, Oelhofer Hubert, Perényi Adolf, Révész Bernát, Rockstroh Károly, Steuer Gyula, Szabó Vilmos, Tarant Prokop, Vámbéry Ármin és Virágh Kálmán.

Áldás és béke lebegjen poraik felett!

Egyesületünk tagjainak a száma 1324.

Az Országos Állatvédő Egyesület működését a következőkben vázolhatjuk:

Országos működésünk főképp eszméink terjesztésére irányul és pedig az iskolákban és a közéletben, ezenkívül törvényes intézkedések létesítésének és a meglévők végrehajtásának szorgalmazása számítható ide.

Gyermekeknaptár-unkból 247,500 kelt el az 1914.

évben. A madarak és fák napjáról 6300 jelentés érkezett be. Ezeknek évkönyve sajtó alatt van és 7000 példányban jelenik meg. Az Országos Ifjusági Madárvédő Ligába 82,000 tanuló lépett be; most már 632 ezren vannak összesen a liga tagjai.

A madarak és fák napjára való mintaelőadások megírására pályázatot hirdettünk. A beérkezett 32 pályamű közül a 200 K-ás első pályadíjat Nógrády László dr. gimn. tanár, a Gyermektanulmányi Könyvtár szerkesztője, a 150 K-ás második díjat Magdits Károly ny. tanító nyerte el Nagyváradon. Ezenkívül dícsérettel tüntette ki az elnökség és 50—50 K-val jutalmazta Gaál István egyet. m. tanár, Ravasz István á. v. egyesületi titkár, Ort János tanító és Sztancsik László polg. isk. tanár művét. E művek a madarak és fák napjának évkönyveiben jelennek meg kettenként.

E két kiadványunknak az iskolák számára való szétküldésében, valamint az említett évkönyv kiadásában nagy segítségünkre volt Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásiügyi miniszter úr.

Egyéb kiadványaink a következők voltak:

„Állatvédelem“ című szövetségi havi szaklapunk nagyjából 12 lapnyi terjedelemben, 7000—7700 példányban; Évkönyvünk az egyesület és a szövetségi 1912. évi működéséről 2000 példányban;

„Mit akar az Országos Állatvédő Egyesület?“ című kiadványunk második bővített kiadása 5000 példányban jelent meg.

Ezenkívül ajándékba kaptuk Csörgey Titusz „Madárvédelem a kertben“ című munkájának 2000 példányát a m. kir. földmívelésügyi miniszter úrtól.

Az állatvédelem ügyének felkarolása érdekében körlevelet intéztünk az összes vidékilapok szerkesztősegeihez és e lépésünknek igen szép eredménye volt. Ezután igen sok lapnak köszönőnként nyilváníttuk jó szolgálataikért.

Állatvédelmi fali tábláinkat is nagy mértékben terjesztettük.

Az eszmét élő szóval is hirdettük. A főtítkár több utazást tett és 17 előadást tartott tanítók továbbképző tanfolyamain, szabad liceumokban és a szövetséges állatvédő egyesületekben. Előadásokat tartott még Chernel István és Lendl Adolf dr. alelnökök, és egyesületek alakítása érdekében utaztak még: özv. Schmidt Miklósné választmányi tag, Hänslér Károly titkár, Fülei Szántó Endre dr. és Pálosi Ervin segédtitkárok.

A belügyminiszter úr kérelmünkre elrendelte, hogy a községi közigazgatási tanfolyamok tanrendjében, illetőleg előadásainak anyagában helyet nyerjen az állat- és madárvédelem.

Törvényes intézkedések ügyében fontosabb ténykedésünk az volt, hogy több alkalommal ismételtük azon kérelmünket, hogy a készülő új állategészségügyi törvény bizottsága általánosságban az állatvédelem érdekeit, oly módon, hogy minden állatkinzás, sanyargatás stb. az állategészségügyi törvénybe ütköző kihágásnak minősítessék, annak meghatározását pedig, hogy mi állatkinzás, a miniszter által kiadandó végrehajtási rendeletekben nyerjen kifejezést. A földmívelésügyi miniszter úr arról értesítette az egyesületet, hogy kérelmét az állategészségügyi törvény revíziója alkalmával megfontolás tárgyává fogja tenni.

Az állatkinzást és madárpusztítást folyton üldöztük országszerte, lapunkban 104 eljárásról adtunk hírt és a földmívelésügyi miniszter úrnak bejelentettünk majdnem minden

esetet. A miniszter úr pedig bekívánta az ügyek aktáit és a hivatalos eljárást szorgalmazta. Ezúton nagy mértékben szigorították eljárásukat a hatóságok az egész országban, ami az állatkinzások csökkentésére vezet.

Ehhez járult még a belügyminiszter úrnak november 19-én kiadott rendelete, mely a m. kir. csendőrséget az állatkinzások erélyes nyomozására utasította.

Az Országos Állatvédő Egyesület 105 megbízottja — most már nők is — buzgón működnek a székesfővárosban, különösen kocsisok kihágásainak megakadályozásában és az állapotokat már is nagyban megjavították.

Jórészen a m. kir. államrendőrség vezetőinek, Boda Dezső dr. főkapitánynak és Lickl Géza főparancsnoknak is köszönhető ez, akik utasították a rendőrséget, hogy a megbízottaknak készséggel járjanak kezére és különösen a téli lövédelem gyakorlatára ügyeljenek fel.

Az államrendőrségi közegek Budapesten 2169 feljelentést tettek, az erdő- és mezőőrök pedig 51 állatkinzási és 55 madarászati esetben tettek feljelentést.

Jutalmat kap ezúttal 150 rendőr, 23 mező- és erdőőr, 12 detektív és polgári rendőr, közlekedési rendőr és több más személy, összesen 1940 K értékben.

Az Országos Állatvédő Egyesületnek felvigyázója állandóan felügyel a fővárosban és megteszi a jelentéseket. Több mint 1500 eljárásról tett jelentést a felvigyázó az elnökségnek.

Élénk összeköttetésben voltunk a külföldi több állatvédő egyesületével, melyek közül ismételve leveleztünk a newyorki több száz állat- és gyermekvédő egyesület magában foglaló szövetséggel, a londoni, a berni, a zürichi, a berlini, a párisi egyesületekkel, továbbá a bécsi, zágrábi, gráci és insbrucki állatvédő egyesületekkel.

Állatmenedékházunkban ez évben 487 állat fordult meg. Ennek kitelepitése ügyében folynak a munkálatok. Ezenkívül arról értesítette a tanács az egyesületet, hogy az állatmentő állomás fentartásával a Budapesti Állattartók Szövetkezetét fogja megbízni.

Mentőkocsink mindössze 80-szor vonult ki.

A közgyűlés a főtítkár jelentését egyhangúlag tudomásul veszi.

Elnök jelenti, hogy a napirend szerint főtítkárnak a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéről szóló jelentése következnek. Mivel azonban szerencsénk van több állatvédő egyesület képviselőjét körünkben üdvözölhetni, elnök azt a felszólítást intézi az egyesületek megjelent képviselőihez, hogy egyesületeik működéséről és tapasztalataikról élőszóval is beszámolni szíveskedjenek.

E felhívásnak készséggel engednek Marosi József, az Esztergomi Állatvédő Egyesület elnöke, Siposs A. Gyula, a Kassai Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a Kassai Állatvédő Egyesület képviselője, főt. Marosi Arnold főgymn. tanár, a Székesfehérvári Madár- és Állatvédő Egyesület titkára, Göttmann Ede, a Celldömölki Állatvédő Egyesület képviselője, Kóncs Sándor polg. isk. tanár, a Miskolci Állatvédő Egyesület titkára, akiknek előadását a nagygyűlés mindvégig feszült figyelemmel hallgatta és általános tetszéssel fogadta.

Elnök az egyesületi képviselőknek megjelenésükért és érdekes előadásukért meleg köszönetet mond, melyhez a nagygyűlés általános helyeslés közben hozzájárul.

Főtítkár felolvassa a Magyarországi Állatvédő

Egyesületek Szövetségének működéséről szóló jelentését.

A szövetség ezelőtt hat évvel alakult meg 18 taggal, a múlt évi nagygyűléskor (május 25-én) 36 egyesület volt kebelében; a mai napon 43.

A hét új egyesület a következő helyeken létesült: Komáromban, Munkácson, Szolnokon, Gyulafehérvárott, Vácson, Beszterczen és Szentendrén. Vácson Chernel István alelnök tartott előadást, a többi városokban a főtítkárr.

A szövetségi egyesületek tagjainak száma mindössze 7242. Az Országos Állatvédő Egyesület után legtöbb tagja van a pozsonyi egyesületnek (480), szentgotthárdinak (296), szegedinek (294), soproninak (280), temesvárinak (230) és kecskemétinek (228). Népeségre nézve első közé fog kerülni az új Besztercze-Naszód vármegyei egyesület is.

Az összes bevétel 62,000, kiadás 57,000 K volt. Az egyesületek vagyona összesen mintegy 340 ezer korona.

Az egyesületek leginkább a madárvédelem terén fejtenek ki működést. Az idén hozzávetőleg 5000 fészekoduban költöttek és több mint 300 etetőházikóban etettek madarakat.

Ezenkívül jutalmakat és pályadíjakat osztottak ki, az Országos Állatvédő Egyesület kiadványait terjesztették, megelőzték és üldözték az állatkínzásokat.

A szövetség elnöksége körlevelet bocsátott ki az egyesületekhez az állatkínzások és madárpusztítások üldözése, járási állatvédő egyesületek alakítása, a madarak és fák napjának ünneplése és a megbízottak intézményének meghonosítása tárgyában.

A megbízottak intézménye létesült Esztergomban, Miskolcson, Szombathelyen, Kassán és Kolozsvárott.

Előadásokat tartottak: a fentiekén kívül Temesvárott Fucsek Sándor, Mező Dániel, Fussel Gáspár, Lomosicz József, Fodor Árpád, Csörgey Titusz; Kassán Ravasz István (4-et), Berki Mátyás, Thuránszky Zsigmond, Duke Ede és Cserneszky Béla; Szegeden Orkonyi Ede dr. és Lantos Béla; Pécsen Róna Jenő; Esztergomban Szeleszky János és Bárdos József; Nyiregyháza Kubacska István; Pozsonyban Jankovich Marcell dr.; Eperjesen ifj. Thóbiás Gyula; Pápán és vidékén az állami földmivesiskola tanári testülete; Miskolcon és vidékén Kóncs Sándor (11 előadás); Komáromban Joó István (2 előadás) és Vácson Zeller Tibor.

Madárvédő előadáshoz vetíteni való képeket adott kölcsön magyarázattal a M. Kir. Ornithologiai Központ szövetséges egyesületeinknek. Ezen alkalmat föl is használták többen.

A helyi lapokban élénken és sűrűn hirdették az állatvédelmet derék munkatársaink.

Leghatékonyabban működtek kassai, miskolci, szentgotthárdi, eperjesi, temesvári, soproni, kőszegi, szegedi, pozsonyi, sárosvármegyei egyesületeink. Élénk fellendülés történt Kolozsvárott, Baján, Szombathelyen, Nyiregyháza.

Sajnálattal kell azonban megemlítenünk, hogy majdnem szünetel a munka több helyen, mint Petrozsényban, Aradon, Békéscsabán, Nagyszébenben, Debreczenben, Tamásiban.

Gyász érte szövetségünket két előkelő vezérszemlének elhunytával. Antal Gábor ref. püspök, a komáromi állatvédő egyesület diszelnöke és De Gerando Antónia áll. felsőbb leányiskola igazgatónő, a kolozsvári egyesület t. elnöke tért örök nyugalomra. Híven őrizzük emléküket.

Nagy reményt nyújt azonban az a körülmény, hogy főtisz-

telendő egyházi főhatóságaink egymás után a legmelegebb hangú, ügyünket megértő pásztorlevelekben ajánlják a papságnak és tanítósnak az állatvédelem fölkarolását általában s különösen állatvédő egyesületek alakítását.

„A természet közkincs, melynek javait a köz érdekében óvni kell” — írja Csernoch János dr. hercegprimás úr fenkölt pásztorlevelében. Ennek a közkincsnek a legértékesebbje, a gyémántja: az emberi lélek. Ezt is megmentjük, ha romboló szenvedélyét megfékezzük és megszelídítvén, minden jóra fogékonyvá tesszük.

A nagygyűlés a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének működéséről szóló főtítkári jelentést egyhangulag tudomásul vette.

7. Häsler Károly titkár pénztáros bemutatja az OÁVE. vagyonomérlegét és az 1913. évi zárszámadást. A vagyon 1913. év december 31-én 100.738 korona 17 fill.

A zárszámadás szerint az 1913. évi bevétel 47.571 kor 79 fill., a kiadás 198.75 fill. egyenleg betudásával 47.571 kor. 79 fillér.

8. Dr. Stern Adolf ellenőr, tb. alelnök felolvassa a számvizsgálóbizottság jelentését, mely szerint a bizottság mind a vagyonomérleget, mind pedig a zárszámadást teljesen rendben találta és a pénztárosnak, valamint az elnökségnek a felmentvény megadását javasolja.

Rosenberger Mór szerint a OÁVE. elmulasztotta a közgyűlést megelőzőleg a tagokkal a vagyonomérleget és zárszámadást nyomtatásban közölni, mint azt a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok teszik. Miután nem volt abban a helyzetben, hogy a számadásokat tanulmányozhatta volna, nem szavazhat a felmentvény megadása mellett.

Fenyvessy Adolf, Feder Ferenc, Szilassy Simon felszólalásai és elnök tájékoztató szavai után nagygyűlés elhatározza, hogy a vagyonomérleg és zárszámadás a jövőben a közgyűlést megelőzőleg az Állatvédelemben fog közzététetni, mire a nagygyűlés elnökség és pénztárosnak a felmentvényt egyhangulag megadja.

9. Az 1914. évi költségvetés előterjesztése előtt elnök fölemlíti, hogy a költségvetés a választmány által nem tárgyalhatván, a közgyűlés reá figyelemmel legyen.

Häsler titkár felolvassa az 1914. évi költségvetést, melyet a közgyűlés pontonként és összeségében egyhangulag elfogad. Az 1914. évi költségelőirányzat 50.731 kor. 61 fill. bevételt és ugyanannyi kiadást mutat.

Pénztáros, úgy mint a múlt évben, ezuttal is kéri, hogy az elnökségnek adassék meg a felhatalmazás, hogy a költségvetés keretén belül az egyes tételekre nézve átruházási jogot gyakoroljon.

Feder Ferenc indítványozza, hogy a költségvetésben minden kiadás fölfejtésben a személyi és kezelési költségek külön tüntetessenek fel.

Kéri azokivül, hogy az egyes kiadási tételek közötti átruházások a választmánynak bejelentessenek.

Elnök hozzájárul a javaslatokhoz, mire a közgyűlés az átruházási jogot az elnökségnek megadja.

10. Häsler Károly titkár bejelenti, hogy az Állatvédelemnek, az OÁVE. és MÁVESz. hivatalos közlönyének előfizetési díjaival több egyesület még 1912. és 1913. évekről tartozik.

Häsler titkár felolvassa az egyesületek neveit és tartozásait. Elnök szerint az OÁVE. azért vállalta magára és kötelezte önmagát az Állatvédelem című hivatalos lap kiadására s azér

kötelező a szövetségbe belépett állatvédő egyesületeket az alap szabály révén arra, hogy a lapot minden tagjuknak járassák, hogy áldozatok árán is (portót leszámítva 26 fillérért bocsátja a lapot a vidéki egyesületek rendelkezésére) állandóan tájékoztatva legyen a szövetséges egyesületek életéről.

Az OÁVE. ezek szerint akkor is küldi a hivatalos lapot, ha különleges viszonyaiknál fogva az előfizetési díj be nem folyik.

Az állatvédelmi ügy érdekében felhatalmazást kér a közgyűléstől, hogy a választmány egyes méltánylandó kivételes esetekben az előfizetési díj behajtásától eltekinthessen és azt elengedhesse.

Óvári Szőke Béla, Feder Ferenc és elnök hozzászólása után a gyűlés elhatározza, hogy a hátralékos egyesületeknek a lapban való közzétételétől egyelőre eltekint, a hátralékos egyesületek esetleges szükségessé váló közzétételére, valamint az előfizetési díjak elengedésére a választmányt felhatalmazza.

11. Elnök bejelenti, hogy a választmány kiegészítése ürese-
dés folytán elmarad.

Az elnökség az állatvédelem ügye iránt tanúsított érdeklődés, buzgalom és kitartó munkásság méltatása érdekében a szövetséges egyesületek következő vezetőit az Országos Állatvédő Egyesület tiszteleti tagjaiul megválasztatni javasolja: Dr. Gyurátz Ferenc urat, ág. ev. püspököt, a pápai Á. V. E. elnökét, Göttmann Bódog alezre-
des urat, a celdömölki Á. V. E. elnökét, Ravasz István urat, a kassai Á. V. E. titkárát, Koncs Sándor urat, a miskolci Á. V. E. titkárát, Gontza Miklós urat, a resicai Á. V. E. titkárát.

A gyűlés minden egyes név hallatára tetszését fejezi ki és elnök kimondja, hogy a nevezettek az Országos Állatvédő Egyesület tiszteleti tagjaiul egyhangulag megválasztottak.

Koncs Sándor köszönetét fejezi ki az őt ért megtisztel-
tetésért.

12. Az indítványok során Verbir Béláné kéri, hogy az Országos Állatvédő Egyesület célját bővítse ki a növény-
védelem mel is. Kéri indítványának a választmányhoz való utasítását tárgyalás céljából.

A nagygyűlés az indítványt elfogadja.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

Az Országos Állatvédő Egyesület körlevele a madarak ellenségeinek kevesbítése érdekében.

Tisztelt Társegyesület!

Tudvalevőleg a földmivelésügyi miniszteriumhoz magánkézből beadvány érkezett, melyben a madárvédelem érdekében többféle irányú indítványok foglaltattak.

Ez indítványok egyike a madarakat üldöző macskák, illetőleg azok tulajdonosaira kivetendő adót tervezte.

Erre a kérdésre nézve a földmivelésügyi miniszter úr az Országos Állatvédő Egyesületet nyilatkozáshoz hívt fel.

Az Országos Állatvédő Egyesület a kérdés tárgyalása végett K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bír., az egyesület alelnökének vezetésével szakbizottságot alakított, melyben az egyesületen kívül álló szakférfiak is meghívtattak.

Ennek a bizottságnak a tárgyalásairól szóló jelen-

tést határozathozatal végett a választmány elé vittük és erre az ülésre nemcsak úgy, mint rendszerint a szövetséges egyesületeket is meghívtuk, hanem meghívónkban társegyesületeinket kértük, hogy ha képviselőjük az ülésen meg nem jelenhet, esetleg írásban nyilatkozzanak.

Ez utóbbi megkeresésnek néhány egyesület eleget is tett és az összes anyag az említett választmányi ülés elé került.

A választmány határozatát röviden a következőkben foglaljuk össze:

A választmány a kóbor macskákat a madárvédelem szempontjából határozottan károsnak mondja ki és ezért a macskák számának csökkentését kívánatosnak tartja. Az ide irányuló intézkedések sorában azonban a macskatartók megadóztatását, mint a gyakorlatban kivihetlent, nem ajánlja. Az egyesület a maga körében felszólítja a közönséget, illetőleg a macskatartókat, hogy fölösleges macskakölyköket ne hagyjanak életben és lehetőleg akadályozzák meg, hogy macskáik házon kívül kóboroljanak. Az egyesület a szövetséghez tartozó összes egyesületekhez azzal a megkereséssel fog fordulni, hogy saját körükben is a mondott irányban igyekezzenek hatni.

A választmány elhatározta, hogy a földmivelésügyi miniszter úr kérdésére az egyesület a mondott értelem-
ben válaszoljon felterjesztésében és az értekezleti elnök referátumát, valamint az ellentétes nézeteket feltüntető iratokat mutassa be.

E határozat értelmében válaszoltunk a földmivelésügyi miniszter úr kérdésére és ugyancsak e határozatból folyólag felkérjük tisztelt Társegyesületeinket, hogy a madarászó macskák számának csökkentése érdekében a fentiekhez képest szíveskedjenek hangulatot kelteni.

Nem mulaszthatjuk el, hogy ez alkalommal reá ne mutassunk arra a körülményre, hogy a madárvédelem ellenségei között nemcsak a kóbor macskák szerepelnek, hanem több más olyan ellenség is, melyekkel fel kell vennünk a küzdelmet.

Nem terjeszkedünk ki valamennyi ellenség felsorolására, csak kiemelünk néhányat, melyek legyőzésére épen társegyesületeink tehetnek legtöbbet.

Igy nevezetesen küzdenünk kell még a tömegek tájékoztatására ellen azzal, hogy nyilvános előadásokkal és egyesületünk iskolai propagandájának támogatásával megértetjük a nagyközönséggel a madárvilág közgazdasági és etikai jelentőségét.

A madarak ellenségei között még sajnos mindig igen nagy szerepet visz az ember.

Ne szünjünk meg a közgazdasági és rendőri hatóságok figyelmét a madárüldözők üzelmeire irányítani és az összes iskolai hatóságokat igyekezzünk állandó együttműködésre megnyerni abban az irányban is, hogy az iskolás gyermekeket a madarak üldözésétől szigorú rendszabályok és büntetések terhe alatt tiltsák el.

Tisztelettel

Budapest, 1914. április 18.

Fodor Árpád,
tanár, főtitkár.

marosi Máday Izidor,
ny. min. tanácsos, elnök

A szövetséges egyesületekhez!

Madárvédelmi tanulmányok 1913-ban.

Ez alatt a cím alatt tudvalevőleg Csörgey Titusz úr, a kir. magyar Ornithológiai Központ titkára állat- és madárvédőinket nagyban érdeklő dolgot közöl a központ kitűnő évkönyvében, az „Aquila” c. folyóiratban.

Az Országos Állatvédő Egyesület megkérte az Ornithológiai központ érdemdús igazgatóját, Herman Ottó urat, hogy a nevezett tanulmányból külön lenyomatokat bocsásson az O. Á. V. E. rendelkezésére, hogy azokat társegyesületei között terjeszthesse.

A Központ e napokban 300 példányt volt szives az O. Á. V. E.-nek átengedni, mely adományért az O. Á. V. E. meleg köszönetet mondott.

Csörgey titkár urnak munkájából az O. Á. V. E. valamennyi szövetséges egyesületnek 5—5 példányt küldött meg és ha kívántalik, a szerény készletből még egyes példányokat átengedhet.

Ezuttal megemlíti, hogy szerzőnek az előző évekről szóló hasonló jelentéseiből is adhatók még példányok.

Országos Állatvédő Egyesület.

Értesítés a M. Á. V. E. Sz. tagjaihoz.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületeket értesítjük, hogy Kühnel Márton a Kir. Magyar Ornithológiai központ felügyelete alatt álló első magyar fészekodugyárát Debrecenből Kárászra (Baranyamegye, helyben postaügynökség) helyezte vissza.

Budapest, 1914. június 10-én.

Az elnökség.

A bundás kutyákról.

„Bocsáss meg Uram nekik, mert nem tudják hogy mit cselekszenek”. Erre gondolok mindig, ha látom, hogy hosszúszőrű szép kutyák gazdái hiúságból, szemük gyönyörűségének kedvéért, forró nyárnak idején sem nyiratják „szeretett” kutyájukat. Nem tudják, hogy mit cselekszenek, mert nem lehet józan ésszel és érző szívvel megérteni, hogy „állatbarátok”, „állatvédők” hónapokig tartó brutális kínzással kínozzák kedveltjeiket, csak azért mert: „ugyan, hogy néz ki a nyírott újfundlandi, vagy szentbernát-hegyi?” Ez az argumentum.

Szegény kutyák nem tudják értésükre adni, hogy ők a nyári hónapokban a halálnak, a kínos pusztulásnak a torkában vannak, éppen úgy, mintha egy

gutaütésre hajlamos embert néhány hónapra gőzfürdőbe zárnánk.

Mert így áll a dolog: A kutya, mint minden melegvérű állat, állandó és egyenletes testhőmérsékletű. Szervezetének hőszabályozó képessége van, akár az emberének. Az ember ép úgy, mint a kutya, hidegben, a bőr ereinek szűkülésével csökkenti a hővesztés fizikai lehetőségét, s a test fokozottabban termel meleget, hogy még a fokozott kiadás dacára se változzék meg a hőmérséklet egyensúlya. Melegben a testnek nem áll módjában a melegtermelést, mely az élethez multhatatlanul szükséges szervi functiókat is mindenkor kíséri, bizonyos mértéken alul csökkenteni, s így a hőszabályozás csakis a hőkiadás fizikai fokozásában állhat. A bőr erei kitágulnak, s bennük bőven kering a vér, hogy a felszínen lehülve térjen vissza a belső szervekbe. Vastag bundán keresztül ez a lehülés lehetetlen. Ez még nem volna baj, de van még más is.

Az ember a melegben megizzad. A bőrt fedő nedvesség párolgása, melyet a legkisebb szellő is hatalmasan fokoz, óriási melegmennyiségeket von el a testtől. A kutyával mostohábban bánat a sors, — a kutya nem izzad. A nedvesség elpárologtatásra egyetlen szerve a nyelve. A sebes lihegéssel a nyelv fölött mozgatott levegő vizet párologtat el a nyelven, s így hűti kínosan és keservesen az állat a fölhevült testet.

Pontos tudományos adatokkal tudjuk mindezt igazolni. Ha zárt szobáskában tartózkodik egy ideig az ember, vagy a kutya s megvizsgáljuk, hogy a szoba levegőjének oxygen és szénsavtartalma miként változott a megfigyelés ideje alatt, megtudjuk, hogy az ember, vagy állat mennyi meleget termelt azon idő alatt. Rubner vizsgálataiból kitűnik, hogy a bundás kutyák már 20° C-nál melegebb levegőben fölhevülnek és szervezetük betegesen működik, míg ugyanaz a kutya szabályszerint megnyirva, még a 30° C meleget is könnyen bírja, mint rendes, neki való hőmérsékletet. Ha meggondoljuk, hogy Magyarország jó részén hónapokig tart a 20° C-nál magasabb átlagos napi hőmérséklet, belátjuk, mily veszedelem a bundás kutyára a nyár.

A mi hosszúszőrű kutyáink vagy más éghajlatok bennszülött lakói, vagy az állatnemesítés mesterséges termékei, de semmiképen sem a mi klimánk forró nyarába valók. Az ilyen kutyák élete egy hajszálon lóg. Nagy nehezen tudják sebes lihegéssel testüket a halálos fölhevüléstől megóvni. Mindenki megszámlálhatja, hogy a bundás kutya nyáron néha 100—120-at lélegzik percenként! Nincs álmuk, mert alva nem tudnak lihegni. Minden mozgás, minden járás, vagy pláne futás mód fölött fokozza szenvedéseiket, s gyakran okozza halálukat.

A vastag bunda alapos lenyírása nemcsak a tisztaságot fogja szolgálni, hanem megváltást, egy új világot jelent a szerencsétleneknek. Tessék megpróbálni egyszer, nyár derekán, téliesen, — bundába öltözködni!

El tudom nézni, hogy nem egy „állatvédő” úrnő, vagy „állatvédő” úr hozzátartozója, madártollakat dugdos kalapjába, mint valami vad indián, de föllázadok

a kutyák nyári, hónapokig tartó kinszenvedésének a látására. Mondhatom, hogy a „legborzalmasabb“ kísérlet is merő humanizmus ehhez a torturához viszonyítva. S míg annak komoly céljai s eredményei vannak, addig ez utóbbi elkényszeredett izlésnek, minden uralkodó divathóbortnak buta kinövése, melynek elítélésére hiába keresünk elég kemény szavat.

Nem én vagyok az első, aki a bundás kutyák „nyaralása“ érdekében szót emelek, százan is hirdették már e dolgokat s mégis százával látom a város utcáin a lihegő, szenvedő kutyákat. — Ha soraim gondolkozónak tesznek néhány embert, s a maga hatáskörében mindenki cselekedni fog, — elértem célomat.

Dr. Dalmady Zoltán
egyetemi magántanár.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület köréből.

Jankovich Béla dr. v. b. t. t. vallás- és közoktatásiügyi miniszter úr az Országos Állatvédő Egyesület elnökéhez, Máday Izidor ny. min. tanácsoshoz, f. hó 10-iki kelettel a következő iratot intézte:

„Méltóságos Uram! Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűléséből küldött távirati szives üdvözlésért fogadja és tolmácsolja Méltóságod őszinte köszönetem nyilvánítását. Őszinte tisztelettel vagyok kész híve: Jankovich.“

Bércokcsis- és fuvarostársulatok. Reiff Ágoston megbizottunk indítványának kapcsán kilenc bércokcsis és fuvaros ipartársulatnak és szakegyesületnek küldtük el a következő kérelmet:

„Egyesületünk folyton keresi az utakat, melyeken az emberek szívéhez férkőzhetik, hogy lehetőleg megelőzhesse az állatkinzásokat. E célból a t. Elnökség segítségét is kikérjük.

Legyen kegyes a tisztelt Elnökség hatáskörében az állatvédelem gyakorlatát terjeszteni és egyesületünk törekvéseit támogatni azáltal, hogy az állatok gondozói körében irántunk barátságos hangulatot kelt.

Tájékoztatásul külön csomagban küldünk a t. Elnökségnek néhány füzetet havi szaklapunkkal. Kérjük, méltóztassék ezeket átnézni, a teendők felett gondolkodni és nagybecsű elhatározásairól bennünket értesíteni, stb.“

E levelünkre írt válaszában a Magyar Szállítványozók Orsz. Egyesülete és a Budapesti Fuvarosok Ipartársulata kijelentette, hogy törekvéseinket támogatni fogja.

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság kertészutcai telepén állandóan folynak a lókinzások. Ezek ellen szólalt föl többek között Reiff Ágoston megbizottunk és Streiling Ilona vál. tagunk. A részvénytársaság a bajok orvoslását kívánó iratunkra következőket válaszolta: „Szénszállításunk lebonyolítását vállalkozóra bíztuk, de annak kocsisai fölött is szigorú felügyeletet gyakorolunk, nehogy az állatokat kinezgessék. Ez irányban nem is emeltetett panasz soha, a lovak ütés-verésére pedig egyáltalában nem volt eset. Szíves érdeklődésüket köszönettel vesszük s ezután is gondot fordítunk arra, hogy az állatokat a fölösleges túleröltetésektől és kinzásoktól megkíméljük.“

Galamblövészetek ellen. A galamblövészetek mániája még mindig graszál Magyarországon. Leginkább a „Szabolcsi Hirlap“-ban kelt védelmére egy vadász, a „Vármegyei Közélet“-ben pedig a szilágymegyei galamblövő versenyeknek készítik elő a hangulatot. Az O. Á. V. E. álláspontjának rövid megjelölése mellett a földművelésügyi miniszterhez a galamblövészetek tárgyában 1911. évben tett felterjesztésére utalt. (980/914. és 990/914.)

Fogoly- és fácántojászsémpészés. A „Nagyszombat és Vidéke“ c. hirlap szerint a bécsi fogoly- és fácántojáskereskedők a tornóci járásban nagymennyiségű fogoly- és fácántojást vásárolnak össze és automobilon külföldre szállítják. Az O. Á. V. E., bár itt nem ügykörét közvetlen érintő, hanem inkább közgazdaságilag káros kihágásról van szó, a főszolgabíró megkereste, hogy a tetteseket nyomozza ki és eljárást indítson. (1110/914.)

A „Berliner Tierschutzverein“ azzal a kérdéssel fordult az O. Á. V. E.-hez, hogy a vágóhidakon az állatok leölésénél az állatok elkábítása kötelező-e? Kivált a sertések leölésére nézve teszi a kérdést. Az O. Á. V. E. megadta a megfelelő választ. (821/914.)

Teherszállító szekereknek itatóvederrel való felszerelése érdekében az O. Á. V. E. a szőváros tanácsához fordult és kérte, hogy alkalmilag szabályrendeletileg intézkedjék ez irányban. (941.)

Állatkinzás és madárüldözés. T. G. Barsbecséről panaszos levelet intézett az O. Á. V. E.-hez, mely szerint K. I. vadászati bérlő a területére tévedt kutyákat, ha azokat halálosan megsebezte, újabb lövéssel nem szabadítja meg kínjaiktól. Az O. Á. V. E. ebben, az eljárásban állatkinzást látván, a járási főszolgabírói hivatalt megkereste, hogy K. I. ellen az eljárást indítsa meg. (1037/914.)

Hódmézővásárhely c. lap szerint egy hajcsár egy útközben kimerült tehenet alájagyújtással próbált talpraállítani. Az esetet feljelentették. Az O. Á. V. E. a rendőrkapitányt megkereste, hogy az eljárás eredményét közölje. (1010/914.)

Győrött a „Győri Hirlap“ szerint H. I. kocsist lókinzásért feljelentették. Az O. Á. V. E. a győri Á. V. E. elnökséget megkereste, hogy az eljárás eredményét közölje. (1090/914.)

Csornán a „Rábaközi Közlöny“ szerint minden illetékes hatóság összefog, hogy az állatkinzások kevesbedjenek. A csendőrség W. fuvarozót lókinzás miatt feljelentette és az O. Á. V. E. a főszolgabíró megkereste, hogy az eljárás eredményét közölje. (1120/914.)

Székesfehérvárott az ottani hirlapok hírei szerint Zavaros Aladár dr. rendőrkapitány a magánosok által kalitkákban tartott éneklő madarakat elkoboztatta és ezeket a madarak és fák napján maga az ifjúság fogja szabadon bocsátani. Az O. Á. V. E. felhívta a székesfehérvári Á. V. E.-et, hogy a kövételre méltó intézkedésért elismerését rendőrkapitányuknál tolmácsolja. (1130/914.)

Bagamérről érkezett magánlevél szerint az ebadót fizetni nem hajlandó eb tulajdonosok az állatokat nem végzik ki humánus módon, hanem serdülő fiataloknak adják át, akik kegyetlen állatkinzást követnek el. Az O. Á. V. E. az érmihályfalvai főszolgabíró megkereste meg megfelelő intézkedés végett. (956/914.)

Hasznos madarak forgalomba hozatala. K. J. debreceni fűszerkereskedő a „Vadászat és Állatvilág“ c. lap májusi számában hirdetést tesz közzé, melyben hazai éneklő madarakat ajánl megvételre. Az O. Á. V. E. a debreceni rendőrfőkapitányhoz fordult vizsgálat és eljárás megindítása végett. (1031/914.)

A szövetséges egyesületek köréből.

A soproni állatvédő egyesület rendes közgyűlését április hó 21-én tartotta meg H a t v a n Ferenc alelnök elnökle mellett.

I. Elnök üdvözlöi a megjelenteket. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldték Szemes Zoltánt és Zwinz Károlyt.

Elnök közli, hogy az utolsó közgyűlés óta a következő régi tagok haltak meg: Fink János, Geissler József, Hetyey Elekné, Pfeiffer Bódog, Simay Tivadar, Sipos Kálmán, ifj. dr. Schwartz Miklós, Straner Frigyes, Zábrák Dénes és özv. Zügn Katalin.

Számvizsgáló tagokul megválasztották: Kár Józsefet, Kheim Samut és Seidl Samut.

II. Krump Miklós, a régi buzgó első titkár jelentéséből a következőket közöljük:

1. A megye járási főszolgabírait felkértük, hogy az állat- és madárvédelmet szigoruan ellenőriztessék.

2. Feljelentettük illetékes helyen 3 állatkinzási, 1 madárpusztítási esetet és 3 madárüldözöt. 15 rendőr és 1 mezőőr pedig feljelentett 33 állatkinzási esetet. Ezen öröket ezért összesen 53 korona jutalomdíjban részesítettük. A jutalomdíjak szétosztása a szokásos ünnepies módon történt meg a város-házán. Öt-öt korona jutalmazásban részesült a végzett madár-ételesért az Erzsébetligeti és a Deákteri park őr.

3. Köziés végett beküldtünk itteni négy helyi lapnak három izben állat- és madárvédelmi cikket, az Állatvédelem szerkesztőségének pedig a gyűléseinkről szóló jelentéseinket.

4. Ingyen adtunk: Egy-egy nagy falitáblát, madarak szines oly képeivel tizenkét soproni és vidéki iskolának, ahol tag-csoportunk van. 50-50 darab Gyermeeknapárt a siketnémák tanítézetének és a Széchenyi szeretetháznak és 10 darabot a „Mária Josephinum“-nak. Ingyen alkalmaztunk: Tíz darab fészekodut a Wáris madárvédelmi-telepünkön és hét darab „Antispatz“ madár-étesítő készüléket az összes itteni telepeinken.

Elhasználtunk 400 kilogramm madáreledelt.

5. Beszereztünk 12 darab „Antispatz“ nevü etető-készüléket. Előfizettünk tagjaink és tagcsoportjaink számára az „Állatvédelem“ 227 példányára, könyvtárunk számára pedig az „Aquila“ és két német madárvédelmi folyóíratra.

6. A m. kir. ornithologiai központnak beküldtük a madárvédelmi telepeinkről szóló jelentést.

Eszerint soproni és vidéki telepeinken alkalmazott, összesen 308 odú közül csak 22 maradt üresen, 22-ben fészkeltek házi veréb és 40-ben mezei veréb, a többiben vagyis 224 odúban különféle hasznos madár, nagy részt cinke-félék. Így hasznos madaraink ismét szépen szaporodtak is.

Az egyik telepünkön farakásokban is fészkeltek 19 pár hasznos madár. Kórakásokban és odvas fáknak pedig 6 pár.

Az etetőket a kemény télen számos madár látogatta. A selyemfarku is megjelent nagyobb számban.

Különös dicséretet érdemel a kismartoni és savanyukuti csoportunk vezetője, Nyomárkay László és Galambos Ferenc, valamint Neuhaus Ármán és dr. Melzer Antal savanyukuti tagjaink, akik a madárvédelem terén nagy érdemeket szereztek.

7. Volt a lefolyt évben 16 alapító-, 264 rendes tagunk, közte 11 vidéki alapító- és 52 rendes tag. Tagcsoport pedig Kismartonban, Savanyukuton és Sopronkeresztúron volt.

Egyesületünk ezennel bevégezte madárvédelmi működésének 16. és állatvédelmi munkálkodásának 14. évét.

Az egyesület vagyona 3208 K 79 f eredeti értékű. Azonkívül van 2 nagy madáretető-kunyhója és a többi használatban lévő különféle madáretető készülék és fészekodú.

III. A pénztáros előadja az 1913. évi zárszámadást és a folyó évi költségvetést.

Eszerint a bevétel 747 K 34 f, a kiadás pedig 644 K 68 f. Készpénzmaradvány 102 K 66 f.

IV. A könyvtáros jelenti, hogy a könyvtárban 217 kötet van, 370 K 40 f értékben és a gyűjteményben 88 darab 152 K 66 f értékben.

A Kecskeméti Állatvédő Egyesület titkárának, Kerekes József felügyelő-igazgatónak gondozása alatt van a városi műkert egyik elkerített sűrű bokrokkal benőtt helyén a kecskeméti madártelep. Fészkelő odúkból, itató- és fürdővályukból, téli etetőből áll a dróttal elkerített kis madártelep. A bokrok sűrűjében vígan ugrálnak, dalolnak a cinkék, fülemilék, stiglicék, légykapók. Bátran a közelükbe szállnak, mert tudják, hogy itt nem bántja őket senki, hanem szerető, gondos kezek adják nekik a hideg télen az eledelt, tavasszal a fészket s tikkasztó nyáron a vizet. A fészkelő odúk legnagyobb részét elfoglalták a cinkék. A szigorú igazgató azonban minden három—négy napban ellenőrzi a fészkeket s kitessékeli belőlük a hivatlanokat. A madártelepre időnkint kiviszik a tanítók az elemi iskolás tanulókat, hogy a madarak szeretetére és védelmére neveljék őket. S a gyermekeken már is meglátszik a nevelés hatása. Sokkal kevesebb közöttük a madárpusztító, mint ezelőtt s nem egy odahaza, vagy a szülőjükben is kirakja a slőjdben készített odúkat. S ezáltal nemcsak a gyermek lelke lesz kulturáltabb, hanem a megvédett madarak által hajtott haszon egyúttal kiszámíthatatlan értéket is jelent. A madártelepet az érdeklődő közönségnek is szívesen bemutatja Kerekes József felügyelő-igazgató, állatvédő egyesületi titkár.

A Beszterce-Naszód vármegyei Állat- és Madárvédő egyesület derék alapítója, Székely Sándor főállatorvos nem hagyta abba munkásságát az alakuló közgyűlés után sem. Már nagygyűlésünkön örömmel jelentettük, hogy ezen új egyesületünk szövetségünk tagjai között az elsők sorába fog kerülni és ime most arról értesülünk, hogy tagjainak száma immár 325-re emelkedett, tehát már második helyen áll népesség tekintetében ezen egyesület a pozsonyi után. Az egyesület szép tagsági igazolványt készített, mely egyúttal a megbízotti igazolványoknak is megfelel és a rendőrkapitány, illetőleg a főszolgabíró erősíti meg a tag lakóhelye szerint. Az egyesület t. i. az egész megyére kiterjed. A „Beszterce“ című lap közölve ami köszönő iratunkat, lelkes szavakkal magasztalja Székely Sándor főállatorvos rendkívüli munkásságát.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület most küldi szét a tagok igazoló jegyeit. Ezek az igazoló jegyek abban különböznek a rendesektől, hogy a főkapitány aláírásával ellátott azon felhatalmazással vannak ellátva, hogy az igazolványt felmutató tagnak jogában áll bárhol tapasztalt állatbántalmazásnál, kegyetlenkedésnél, madárfogdosásnál, fészekpusztításnál az 1879. év XL., 1894 : XII. (57., 95. §§). 1883 : XX. (9. §) törvényekre való hivatkozással a rendőrség segítségét és támogatását igénybe venni. — Az igazoló jegyen idézve vannak a vonatkozó törvény és miniszteri rendelkezések. Ezenkívül az elnökség a tagoknak olyan nyomtatványokat osztat szét, melyek segítségével az állatkínzókat feljelenthetik a rendőrségnek. Most küldi szét az elnökség azonkívül az aláírási íveket is taggyűjtés céljából.

A Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület május 17-én tartotta meg évi közgyűlését dr. H o d o b a y Sándor tanácsos elnöklete alatt. A szép számmal megjelent tagok és érdeklődő vendégek tanúbizonyságot tettek arról, hogy a nemes célú egyesület évről-évre mind nagyobb tért hódít a város társadalmában. A meglehangú, lelkes elnöki megnyitó után K o n c s Sándor titkár terjesztette elő az egyesület múlt évi működéséről szóló részletes jelentését, utána pedig pénztáros számolt be az egyesület vagyoni viszonyairól. A közgyűlés mindkét tisztviselőjének köszönetet mondott odaadó, buzgó munkásságukért. Ezután megajánlották a tisztújítást a következő eredménnyel: Védő: gr. Vay Elemér. Tiszteletbeli elnökök: Gr. Haller József országgy. képviselő, dr. Szentpáli István országgy. képviselő, dr. Tarnay Gyula udv. tanácsos és főispán, dr. Tüdös István ref. püspök. Elnök: dr. Nagy Ferenc polgármester. Alelnökök: dr. H o d o b a y Sándor tanácsos, Vidacs János máv. felügyelő. Titkárok: K o n c s Sándor tanár, Deéry Sándor s. tanfelügyelő. Ügyész: dr. Kovács József ügyvéd. Jegyzők: Csollák Ilár tanár, dr. Kiss Árkád fogalmazó, dr. Plank Béla aljegyző. Pénztáros: Drégely Aladár banktisztviselő. Számvizsgálók: Balogh Sándor banktisztviselő, Leszih Andor bizt. int. tisztviselő, Weltner Mór bankigazgató. Választmány: Buday József tanár, Cseh Gusztáv h. igazgató. Csók György evang. lelkész. Csorba József földbirtokos, Dombi László igazgató, Gállfy Ignác igazgató, Geócze Bertalan kir. táblabíró, dr. Greutter Antal orvos, dr. Halmay Béla főjegyző, Hidvégi Benő kir. tanácsos és tanfelügyelő, Huberth János lapszerkesztő, Istvánffy Gyula igazgató, Irányi Jenő tanár, Komáromy Gyula ny. máv. tisztv., Király Károly igazgató, Krizsanovszky József tanácsos, Láng Gyula tanár, Lehoczky Sándor törvényszéki elnök, Lichtenstein László bankigazgató, Losonczy István kir. járásbíró, Mózes Imre igazgató, Nemes Árpád gyógyszerész, Pfliegler Ferenc kir. tanácsos, Póka Sándor gazdasági felügyelő, dr. Rimóczy József rendőrfőkapitány, Sassy Árpád ny. tanácsos, Sassy Csaba lapszerkesztő, Schirilla S. Andor esperes-lelkész, Staft János tanár, dr. Sugár Ignác kamarai titkár, Szekeres János tanár, Túry József fürdőigazgató, Ujlaki Vilma író, Vértessy Tivadar gazd. titkár, Zábráczy György esperes-plébános. Végül az országos szövetségi közgyűlésre képviselőül K o n c s Sándor titkárt választották meg.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Roska Miklóst, a Gyulafehérvári Állatvédő Egyesület elnökét, Gyulafehérvár város polgármesterévé választották. A harminckét éves polgármestertől az állatvédelem hívei is sokat várhatnak. Fogadja őszinte szerencsekívánatainkat.

A Gödöllői Állat- és Madárvédő Egyesület alakuló közgyűlése f. hó 14-én folyt le a gödöllői városházán lelkes hangulatban Magyar Kázmér kir. tanácsos elnöklete alatt, kit az egyesület elnökévé választottak. Az Országos Állatvédő Egyesület képviselőjében jelen voltak F o d o r Árpád tanár főtitkár és Fülel Szánthó Endre dr. segédtitkár.

A szatmári Hegyközség a madárvédelemért. Mándy Bertalan előterjesztésére kimondta a Hegyközség vá-

lasztmánya, hogy az éneklő madarak védelmét illetőleg átír a városi tanácshoz s ezenfelül műfészkeket fog a Hegy különböző pontjain felállítani s ezen műfészkek felügyeletét a pásztorokra bizza. Nemkülönböztetve megkeresi a Hegyközség a csendőrséget is és ennek is figyelmébe ajánlja úgy a műfészkeket, mint egyáltalában az éneklő madarak védelmét. Elismeréssel kell itt felemlítenünk, hogy Mándy Bertalan választmányi tag szíves volt próbaképpen 20 műfészket felajánlani a Hegyközségnek, amely fészkeket már a napokban elhelyezik a Hegyközség területén. Különböztetve vagy ezer ilyen műfészket szándékozik a Hegyközség szerte-széjjel a Hegy területén felállítani. 1000/014.

Helyreigazítás. „Állatvédelmi szentbeszéd“ című multkorai hírünkbe hiba csúszott be. A lélekemelő szentbeszédet a budapesti Deák-téri ág. h. ev. templomban nem Mohr Henrik mondta, aki obudai lelkész, hanem Mohr Gyula ev. s. lelkész.

Lapok és tanárok a madarak és fák napjának szolgálatában. A Rimaszombatban megjelenő Gömöri Ujság szép cikkben ismerteti ez intézményünk üdvös voltát, hogy előzetesen felhívja a közönség figyelmét az ottani áll. elemi iskola ünnepélyére. A székesfehérvári „Dunántúl“ c. lap Ambach Mihály mohácsi kerületi esperes tollából ad részletes közleményt a lánycsóki szép ünnepélyről. Az „Eperjesi Lapok“ a gombosszentgyörgyi és három szomszéd iskola együttes ünnepélyéről és az eperjesi kir. g. kath. tanítóképző gyakorlóiskola ünnepélyéről számol be. Ez utóbbit Szémán József tanár rendezte és ő tartotta az ünnepi beszédet is. A Szeged és Vidéke szerint Felsőtanyán a makraszéki és a dorozsmai ménésjárasi iskolák együttes ünnepélyét Füssy József főreáliskolai tanár rendezte s az ünnepi beszédet is ő tartotta. A nógrádvármegyei Ósagárdon dr. Gaál István egyet. m. tanár, budapesti főgimn. tanár ért el nagyhatást a fiatal közönség előtt mintaelőadásával, melyet az Orsz. Állatvédő Egyesület dicséretre és jutalomra méltatott. Az ósagárdi és a gombosszentgyörgyi jelentés kiemeli azt a körülményt, hogy az ünnepély mily magyarosító hatása a tót anyanyelvű tanulószeregre.

Mindszenten Csongrádvármegyében dr. Dósa István főszolgabíró buzgón tevékenykedik az állatvédelem érdekében. Egyesületalakításra irányuló törekvése ugyan még eddig nem vezetett eredményre, de az elemi iskolák igazgatóságaihoz január 28-án felhívást intézett, melyben a madárvédelem gyakorlatának tanítására kérte fel őket. A főszolgabíró ezen és más intézkedése által lassankint a lakosság köztudatába megy át a madarak szeretete és védelme.

IRODALOM.

Az **Egészség** c. folyóirat egészségügyi ismeretek terjesztésére és közegészségügy érdekeinek előmozdítására szolgál. Szerkeszti Dalmady Zoltán dr. és Lobmayer Géza dr. Ennek az előkelő folyóiratnak 2—3. egyesített füzeté a következő cím alatt jelent meg: A légy az egészség veszedelme. A közönséges házilégy, mint számos járványos betegség és méreg hordozója ellen ma már több államban folyik küzdelem. A jelen folyóirat is ennek az ügynek van szánva és kiváló írók tollából hoz közleményeket. A bevezető sorokat dr. Liebermann Leó egyetemi tanár írta. A légyről általánosságban dr. Günther József szabadkai tisztifőorvos, a házilégy természetrajzáról dr. Kertész Kálmán nemzeti múzeumi igazgató-őr, a légyirtásról Sajó Károly, a legyek természetes ellenségeiről dr. Kertész Kálmán, a külföldi légyellenes mozgalmról Mellerné Miskolczy Eugénia, a legyek okozta sebészi megbetegedésekről Lobmayer Géza egyet. tanársegéd, légyveszedelemről a trópusokban dr. Dalmady Zoltán értekezik. Rövid közlésekben szó van a következő tárgyakról: Betegségokozó mikroorganizmusok a házilégyben, A légy mint mikrobák fenntartója, Az automobil, mint légypusztító, Elektromos rovarirtó készülék, Légyfogás nagyban, A rovarok szerepe a járványok terjesztésében, Nagy írók a légyről. A füzetet számos, részben színés ábra díszíti.

Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesületnek 1913. évi jelentése a szokott ügyes összeállításban külön füzetben is megjelent. P. u. Károly ügyv. alelnök szerkesztette.

A **kert** című kertészeti szaklap április 15-iki számában Mezőriczky Elek né Szalay Alix hatásos madárvédelmi cikket közölt.

KÜLFÖLD.

A lovak kíntásáról elmélkedik a „Berliner Lokal-Anzeiger” január 4-iki száma. Igen gyakori dolog — így írja a nevezett lap, — hogy a kocsisok és fuvarosok leterítik és lekötik lovaikat takarókkal csak azért, nehogy a szegény kiéhezett állatoknak kiálló bordái gazdáiknak szívtelenségét elárulják. A lap rettenetesnek mondja, hogy az ember az állat erejét a legvégső erőfeszítésig zsarolja, anélkül, hogy kellő takarmányozással a követelt munkára képesíteni igyekeznék. Az író a legrégebb kultúrnép, az indusok hitére hivatkozik, mely szerint az állatkíntó halála után lelke egy oly állatban ébred életre, melyben átszenvedti ugyanazokat a kíntásokat. Végre vigasztalódik az író Goethe mondásával, mely szerint minden bűn még itt a földön megtorlást lel.

Kutyák kiirtásának módja a londoni állatmenedékházban. Jakabffy István ny. főispán úr Londonban való időzése alatt érdeklődött az iránt, hogy az ottani „Dogs Home” nevű állatmenedékházban minő eljárás mellett történik a kiirtásra szánt kutyák megölése.

J. I. úr szíves volt egyesületünk irodáját felkeresni és jegyzeteit az egyesület titkárával közölni.

Ezekből a jegyzetekből — őszinte köszönetünk nyilvánítása mellett — a következőket közöljük:

A londoni „Dogs Home”-ban a kutyák kiirtására a legújabb időben oly humánus gondal megalkotott

módot használnak, hogy e módozat felett a látogatást tevő londoni állategészségügyi felügyelő is legnagyobb meglepődését fejezte ki a londoni állatvédő egyesülethez küldött jelentésében. A jelentésről a londoni állatvédő egyesület titkára a „Dogs Home” intézetbe magyar fordításban a következően hangzó levelet intézte:

„Abból az alkalomból, hogy a mi állategészségügyi felügyelőnk az Önök intézetét meglátogatta s az ott alkalmazásban levő Lethal-kamrákat megvizsgálta, van szerencsém Önt értesíteni, hogy nevezett felügyelő a következő jelentést tette:

Január 8-án meglátogattam a „Dogs Home”-t s felülvizsgáltam az ott alkalmazásban levő Lethal-kamrák „egy perces” működését. Meggyőződtem arról, hogy e kamrák a legújabb időben helyesnek talált rendszernek megfelelőleg vannak szerkesztve, vagyis azonrendszer alapján, hogy a kamrákbaelőbb chloroformgőzt, később pedig acid. carbonic. gázt bocsátanak be. Kipróbáltam azok szerkezetét és a legnagyobb rendben találtam őket. Tanúja voltam igen sok kutya kiirtásának és meglepődéssel konstatáltam, hogy a kamrák feladatukat igen hatályos módon oldják meg.

Egyben számos kimúlt kutya testét vizsgálat alá vontam, miután azokat a kamrákból kivették és minden kétségen felül állónak találtam, hogy az állatok kíméletes halállal pusztultak el s hogy az egész eljárás elejétől-végig emberséges módon lesz végrehajtva.”

A Lethal-féle kamrák különböző nagyságban készülnek; van olyan, amelyben egyszerre 50—60 kutyát ölnek meg, de vannak egy állat számára készütek is, amelyben a kutyát gyakran a tulajdonos jelenlétében ölik meg. Az említett intézetben ezzel a kíméletes módszerrel a múlt évben húszezer kutyát irtottak ki.

Madárvédő területek a német tengerparton. A „Berliner Tagblatt” március 28-iki száma szerint a német tengerparton több madárvédő terület van, melyeken a tenger vízi madarainak bárminemű vadászása, fogása stb. tilos. Ilyenek: Memmert sziget Juist mellett, alapított 1907-ben; Norderney, ahol a madárvédő szövetség 700 hektár partterületet 30 évre bérelt. A szövetség itt egy őrbódét építettett 2500 márka költséggel. A német kancellár, aki a madárvédő területet meglátogatta, ezt a bódét szép rendeltetése miatt Norderney legszebb épületének nyilvánította. Következnek az észak-friez szigetek, hol három madárvédő terület állítatott. Van még egy madárvédő terület a Jaden-öbölben, melyet az egyesület szerzett meg. A szövetségnek a Keleti tenger partján öt madárvédő területe van ugyanannyi szigeten.

Dísztollakkal űzött visszaélés ellen újabb figyelemreméltó lépés történt. Az új drezdai állatvédő egyesület a német birodalmi parlamenthez azzal a kérelemmel fordult, hogy kolibri, kócsag, paradicsommadár, albatros, jégmadár és néhány más pusztuló madár tollainak bevétele és kivitele az egész német birodalom területére nézve tiltassék el. Ehhez a kérvényhez eddigelé 200 állatvédő és 50 egyéb egyesület csatlakozott.

Állatok szállítása a vasúton. Ezt a kérdést tárgyalta a minap a Meisseni Állatvédő Egyesület. Újabban az a szabály Németországban, hogy 36 órai szállításnál

hosszabb ideig szállított állatokat itatni és etetni kell. Az állatkereskedők agítálnak e szabály ellen, mert a sertésszállításnál egy-egy 90 darabból álló kocsi-szállítmánynál a ki- és berakodás alkalmával előforduló sérülések miatt állítólag 300—500 márka kárt szenvednek. Az egyesületben kifogásolták a Szászországban használatos vasúti kocsikat és utaltak arra, hogy azok oly alakúak legyenek, mint az Angolországban és Magyarországon használtak (Meissner Tagblatt 1914. III/21.).

A disztollak használata ellen. Tudvalevőleg az angol kormány nemzetközi egyezményt tervez, melynek értelmében a disztollaknak kivitele és bevitale minden államba törvényileg tiltatnék, kivételt csakis a strucc-tollak képeznének. Most a német lapok hírei szerint, a francia kormány kijelentette, hogy az egyezményre irányuló értekezlethez nem járul hozzá.

Az állatidomító panasza. A Düsseldorfban megjelenő (Der Artist) című mutatványos szaklapban Willi Peters az ismert állatszeliidítő keserű panaszt emel a londoni állatvédő egyesület ellen. Elmondja, hogy van olyan egyesület, mely a tagdíjon felül azt követeli tagjaitól, hogy oly látványosságot fel ne keressenek, ahol idomított állatokat mutatnak. Peters csodálja, hogy az összes angol cirkuszok és mutatványosok még nem tiltakoztak ez ellen a törvénytelen szabály ellen és nem fordultak még az államügyészhez. Peters panasolja, hogy már egy héttel előbb, mielőtt a cirkusz megnyitott, a londoni állatvédő egyesület százezernyi röpiratkát osztogatott szerte az utcákon, melyekben az állatmutatványok ellen agított. Peters azt állítja, hogy az állatvédő egyesület nagyobb hatást elérendő, röpiratainak képeket alkalmaz. Az idomított lovak ábráján a nyereg alatt szegek láthatók. Az idomított orosz-lánokat pedig tüzesvasakkal kezelik. Peters meghívta az állatvédő egyesület küldöttségét, hogy nézze meg állatait, az idomításnál követendő eljárást stb. Peters állítása szerint a küldöttség minden tekintetben meg volt elégedve, de Peters hiába kérte, hogy vonja vissza az állatvédő egyesület a röpiratokat, ezt az egyesület nem tette. Erre pedig Peters azt állítja, hogy az állatvédő egyesület üzleti szempontból jár így el, mert attól tart, hogy elveszti népszerűségét, ha nem támad. Hát ez igazán artista beszéd és észjárás.

Állatvédő kormányrendelet Poroszországban. A „Märkische Volkszeitung“ 1914 április 4-iki száma szerint a földművelési, kereskedelmi és belügyminiszterek egyetértőleg rendeletet adtak ki, melynek az a célja, hogy az állatok vágatásánál az állatvédelem érdekei figyelembe vétnének. E rendelet alapjául egy szakvélemény szolgál, melyet a földművelésügyi miniszter rendeletére az országos állategészségügyi hatóság adott.

Állatvédelem Hannoverben. Az állatvédő egyesület működéséről szóló jelentés szerint az egyesület a nyilvános kutak egy részét sajátjából állította. Az egyesület az utcán elesett lovak felállítását megkönnyítendő a lovak patáira huzható 141 sarut szerzett be, melyek a falragaszokban megnevezett ugyanígy üzletben rendelkezésre állanak. Hogy a lovakat napszúrástól védjék, az egyesület szalmakalapokat részben ingyen, részben önköltségi áron osztogat.

A csodalovak.

Néhány év óta tudós és nem tudós írók nagy szeretettel foglalkoznak az úgynevezett gondolkodó állatok kérdésével. Vannak gondolkodó lovak, van gondolkodó kutya és macska is. Mivel nem tudunk mindeddig megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy vannak állatok, melyek tényleg gondolkodnak, inkább csodalórról beszélünk — ad normam csodagyermek — mint gondolkodó lórról.

Ezúttal mindenekelőtt ama lovakról akarunk beszélni, melyekről azt állítják, hogy gondolkodók. Lyck nevű német városkában von Osten nevű néptanító működött, aki — hír szerint — kissé különcködő ember volt. Ismerősei azt állítják róla, hogy tisztességes és jellemes ember volt, akiről nem tételezték fel, hogy képes lenne tudva valótlan állítani. Becsületes, komoly

szándékkal tűzte ki magának feladatúl azt, hogy egy lovat gyermek módjára neveljen és tanítson.

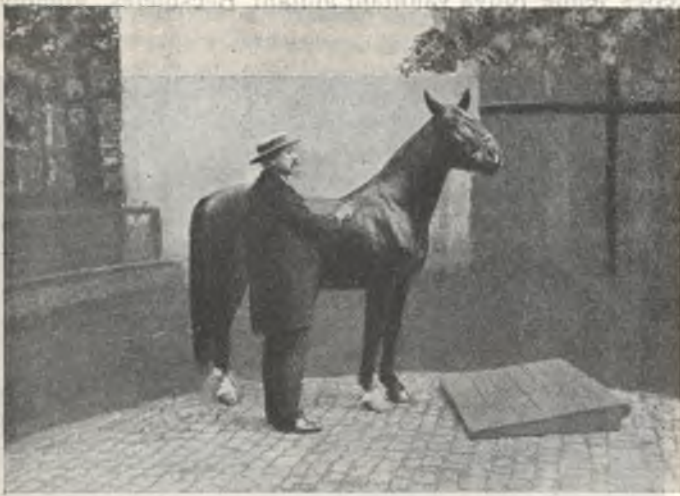
Ez a feladat elég nehéz volt, mert el kellett találni, mily rendszert alkalmazzon, hogy az állat tehetségeit érvényesítse.

Von Osten hívei szerint bebizonyított tény az, hogy ő a „kluge Hans“ lovát nem idomította, hanem tanította.

A „kluge Hans“ a körülötte keletkezett — lehet mondani — mondakörrel együtt egy múltó epizód maradt volna és von Ostent nem vette volna senki komolyan, ha az ő hírnevét egy másik hozzá hasonló irányban működő férfi meg nem mentette volna. Krall Károly ékszerész ismerte a „kluge Hans“-t még gazdája életében és azután megszerezte magának. Krall, aki elberfeldi tekintélyes polgár, a „kluge Hans“ mellé még két fiatal arab mént vásárolt: Mohamedet és Zarifot. Krall rengeteg kitartással és szívóssággal fogott az alig két éves állatok kitanításához. Krall egy vaskos kötetben számolt be tanításának eredményéről, mely könyv révén egy nagy irodalmi áradat indult meg a gondolkodó állatok problémájáról pro et contra,

Krall hívei szerint nem fér kétség ahhoz, hogy lovai az emberi beszédet megértik, hogy számolni képesek és hogy feleleteikkel gondolkodó képességüket igazolják. Krallnak sikerült egy teljesen vak lovat kitanítani, hogy mind a négy számtani alpműveletben otthonos és hogy előtte mondott szók minden betűjét bizonyos meghatározott számú lábdobbanással jelzi.

Ennek a vak lónak fáradságos kitanítására Krall már azért is vállalkozott, hogy ezáltal is bebizonyítsa, hogy lovai nem adott jelek révén adják válaszaikat. Ezen szempontból egyébiránt Mohamed és Zarif is, akkor, mikor tehetségeikről kérdések és feleletek útján bizonyosságot kellett adniok, egy teljesen elzart deszkabódében állottak és dobantó lábaiknak meg-

figyelésére csak apró beüvegezett kémleányilások hagyattak a deszkarekeszen.

Krall hívei azt állítják, hogy Krall leckeóráin érdeklődőket és szakférfiakat készséggel fogadott, sőt megengedte, hogy azok maguk vessék vizsga alá a lovakat, így minden rendbeli szakférfiak fordultak meg Krallnál és beható vizsgálat alá vették a lovakat.

A Krall-féle lovakat látogató tudósok és szakírók közül kiemelik Dekker tanárt, de Kloot-t, dr. Hempelmannnt, Kleinsorgent, Claparede tanárt és a többi.

A Krall-féle lovakról azt állítják, hogy nemcsak nehéz számtani feladatokat oldanak meg pontosan és olvasnak le egész mondatokat, hanem saját kezdeményükből gondolatokat és óhajtásokat fejeznek ki. Így pl. kérnek jutalmul cukrot, kenyeret, répát, sőt elmondják, mit láttak az utcán séta közben (?!)

Nem folytatjuk e csodatörténeteket, hanem időrdő időre tájékoztatni fogjuk olvasóinkat a gondolkodó állatok terén felmerült újabb jelenségekről, valamint arról az egész Németországban elterjedt tollharcról, mely a gondolkodó állatok kérdése körül folyik.

TARTALOM: Az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének május hó 24-én tartott együttes nagygyűlése. — Az Országos Állatvédő Egyesület körlevele a madarak ellenségeinek kevesbitése érdekében. — A szövetséges egyesületekhez! — Értesítés a M. Á. V. E. Sz. tagjaihoz. — A bundás kutyákról. — *Egyesületi és szövetségi hírek.* Az Országos Állatvédő Egyesület köréből: Jankovich Bela dr. — Bérkocsis- és fuvarostársulatok. A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság. — Galamb-lövészetek ellen. — Fogoly- és fácántojáscsempészes. — A „Berliner Tierschutzverein”. — Teherszállító szekerek. — Állatkinzás és madárüldözés. — Hasznos madarak forgalomba hozatala. — *A szövetséges Egyesületek köréből:* A Soproni Állatvédő Egyesület. — A Keekeméti Állatvédő Egyesület. — A Beszterce-Naszód vármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület. — A Kolozsvári Állatvédő Egyesület. — A Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület. — *Hírek:* Személyi hír. — A Gödöllői Állat- és Madárvédő Egyesület. — A szalmári Hegyközség a madárvédelemért. — Helyreigazítás. — Lapok és tanárok a madarak és fák napjának szolgálatában. — Mindszenten. — *Irodalom:* Az Egészség. — Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület jelentése. — A kert. — *Külföld:* A lovak kínzásáról. — Kutyák kiirtásának módja a londoni állat menedékházban. — Madárvédő területek a német tengerparton. — Disztollakkal üzött visszaélés ellen. — Állatok szállítása a vasuton. — A disztollak használata ellen. — Az al'atidomító panasza. — Állatvédő kormányrendelet Poroszországban. — Állatvédelem Hannoverben. — A csodalovak.

Szerkeszti FODOR ÁRPÁD áll. főgimn. tanár,
az O. Á. V. E. főtítkára, felelős szerkesztő.

Az Országos Állatvédő Egyesület helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

MÁDAY-CERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Ugyanaz, német nyelven, 2 kor. 40 fill.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. 3-ik kiadás. Ára 1 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Ne bánts! az állatot! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Ára 3 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Állatvédők törvénykönyve. Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. 4-ik bővített kiadás. Ára 2 kor.

BENEDEK ELEK, TURI M. ISTVÁN, PÓSA LAJOS, FÖLDES GÉZA. Elbeszélések az állatvilág köréből. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 kor. helyett 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Ne kínozd az állatokat! képes fali tábla, ára 2 kor.

Kutyákat idomításra, ápolásra és ellátásra elfogad

„Kutyaidomító“

Budapest, VII., Telep-utca 99. (Zugló)

Kívánatra az állatokat kocsival szállítjuk 2 korona fuvardíj mellett.

